

TAREA 4

El COLOR en el FAUVISMO

El color

· Estos días fijaremos nuestra atención en el tema del **color**, uno de los *elementos* más significativos de las imágenes.

Recuerda: Los elementos del lenguaje visual son...

...el *punto*, la *línea*, el *plano*, **el color** y la *textura*.

Todas las imágenes están formadas - en mayor o menor medida - por estos elementos, aunque siempre hay alguno que predomina sobre los otros.

· Conoceremos además un movimiento pictórico: el **Fauvismo**.

Surgió en Francia a principios del S XX, precediendo al *Cubismo*. Su principal característica fue un agresivo uso de colores fuertemente *contrastados*.

Estos son los pasos a seguir:

1. Lee y analiza las páginas del libro de texto adjunto ('*Explicación*') y aprenderás:

- Qué es el color.
- Cuál es la diferencia entre el *color luz* y el *color pigmento*.
- La mezcla *aditiva* y *sustractiva* de colores a partir de los *primarios*.
- Cuáles son los colores *primarios*, *secundarios* y *complementarios*.
- La esencia del *Fauvismo* y sus principales representantes.

2. Visualiza este vídeo (3'55 min) sobre el Fauvismo, para comprender mejor su esencia.

<https://www.youtube.com/watch?v=BwbslRMTw3g>

3. Crea una obra de estilo fauvista. Puedes partir de uno de tus 'dibujos del natural' (TAREA 1) y aplicar colores siguiendo estos principios:

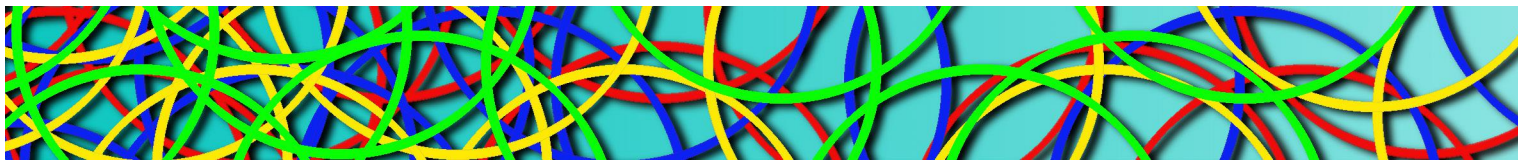
- Colores libres e irreales. Tonalidades chillonas y agresivas.
- Colores contrastados. Usa parejas de colores *complementarios*: amarillo/violeta; azul/naranja; verde/magenta.
- Líneas de contorno gruesas.

Técnica:

· Si tienes en casa **pinturas** como *témperas, acrílicos o acuarelas*, mejor. Ya que vas a trabajar con pincel, recuerda: pincelada *suelta*, pequeños trazos en ocasiones.

· Si no tienes *técnicas húmedas* prueba con *ceras blandas* (tipo 'Manley')...o con *lápices de colores*.

Lo que voy a valorar principalmente es que tu paleta tenga colores irreales y *complementarios* y el resultado final ofrezca un *agresivo contraste visual*.

4 A COR

A **COR** é esencial na **PLÁSTICA**, é obrigado coñecela e aprender a traballar con ela. Convén coñecer os dous campos da cor: As **CORES LUZ** e as **CORES PIGMENTO** e, se cadra, profundar un chisco na **INTERPRETACIÓN** e no **SIGNIFICADO DAS CORES**.

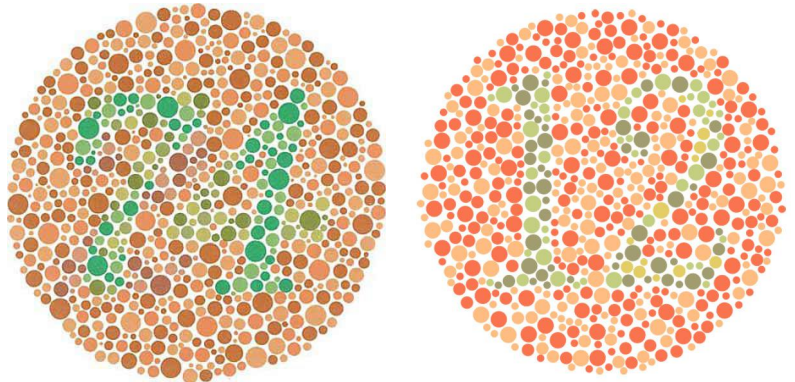
Neste tema aprenderás cómo funcionan as **CORES LUZ** e as **CORES PIGMENTO**; aprenderás que pasa coas **MESTURAS DE CORES** en ambos os dous campos; mesmo coñecerás a **SIMBOLOXÍA** e a **SICOLOXÍA DA COR** e o **USO SALVAXE DA COR** que fixeron algúns pintores da época do **FAUVISMO**. Poderás coñecer a obra pictórica de catro artistas destacados no uso da cor nas súas obras plásticas e coñecerás unha técnica moi útil no traballo con cores: A **ACUARELA**.

4 CONTIDOS

1.- A COR

A **cor** é unha **impresión visual**, a temos porque vemos cando temos os ollos abertos e hai luz. Se estamos nunha habitación pechada, coa luz apagada, só vemos o negro que é a ausencia de cor porque é a ausencia de luz.

Os nosos ollos teñen unhas conexións co cerebro que nos permiten ver as cores de determinada maneira. Hai persoas, chamadas **daltónicas**, que non teñen esa capacidade e non ven as cores (teñen **acromatopsia**) ou teñen dificultades para diferenciar algunhas delas (verdes e vermellos ou azuis). As imaxes que tes aquí, do **test cromático de Ishihara**, úsanse para detectar o daltonismo. Se non ves os números 74 e 12 terás daltonismo en maior ou menor grao.

Imaxes do **Test de Ishihara**

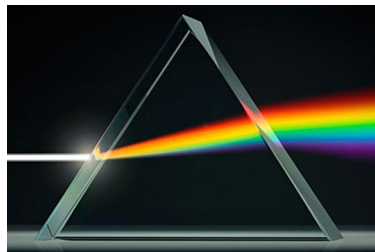
Pero, como dixemos máis arriba, as cores non son tales senón que dependen de como as vexan as persoas ou outros seres vivos: **Os cans ven menos cores ca nos e os felinos ven moito mellor ca nos con pouca luz** (por iso cazan de noite).

Na foto do lado podes ver a relación entre o que vemos nos (arriba) e o que ve un gato (abaixo) de noite.

NATUREZA DA COR

A **luz é unha onda electromagnética** (xa estudaredes isto en Física ou en Ciencias) e, no século XVIII **Isaac Newton** demostrou que cando un raio de luz é **refractado** ao pasar a través dun **prisma de cristal**, a cor branca da luz descomponse en todas as cores (é o que ocorre, de xeito natural, cando vemos o **Arco da vella** despois de chover).

Refracción da luz branca nun prisma de cristal

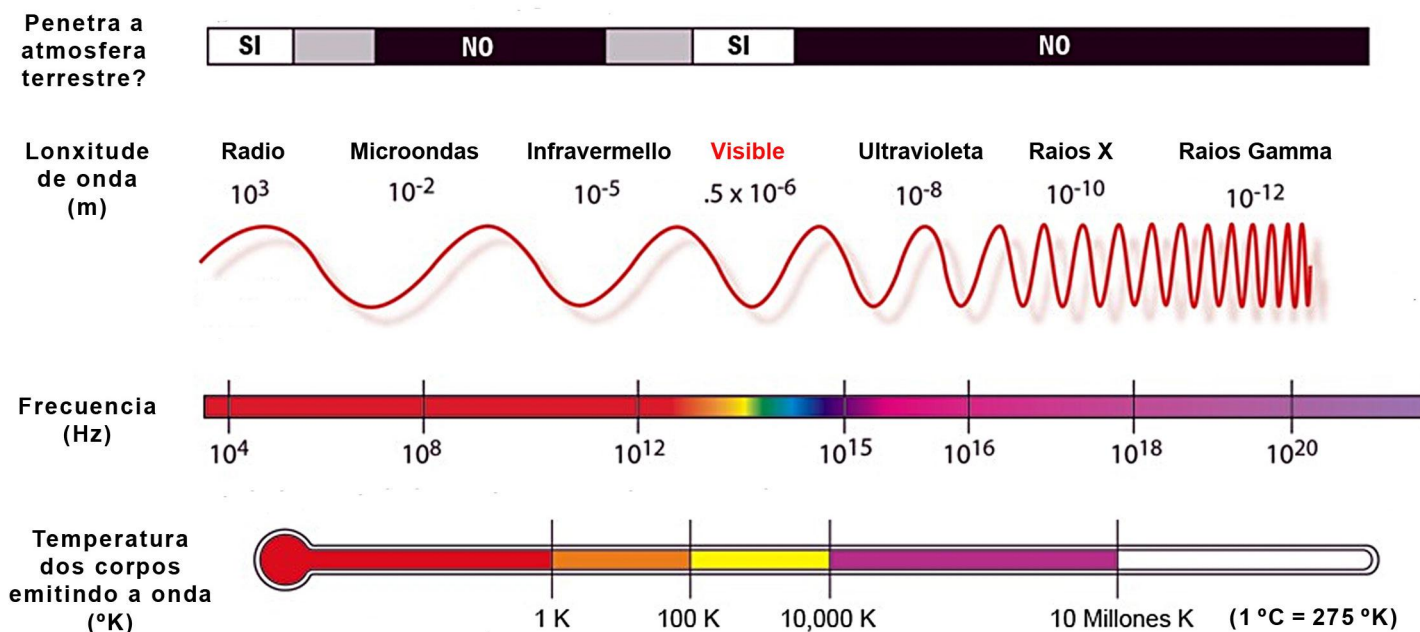
Arco da vella

A **cor que vemos** dun obxecto depende da parte do **espectro cromático** (todas as cores descompostas) que absorbe ou que reflicte o obxecto. **A cor que vemos é a que reflicte.**

O **espectro electromagnético** é moi amplo e ten moito tipo de **ondas**, dende as **ondas de radio** e os **infravermellos** (que nós non vemos e algúns animais si) ata os **raios X** ou os **raios gamma** que son os que menor lonxitude de onda teñen e maior enerxía ou calor teñen.

O ESPECTRO ELECTROMAGNÉTICO

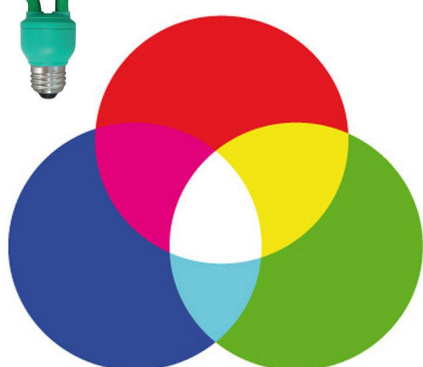

CORES LUZ E CORES PIGMENTO

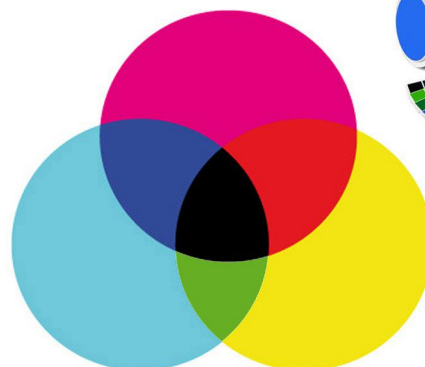
Cando falamos de cor debemos ter en conta de que estamos a falar pois temos **dous sistemas de cor** que funcionan de xeito diferente:

CORES LUZ.- Son as **cores orixinadas pola luz**, os focos de luz. Funcionan polo que se coñece co nome de **síntese aditiva** porque cando mesturamos cores luz obtemos máis luz e, polo tanto, cores máis claras ate obter a luz branca, que inclúe todas as cores.

CORES PIGMENTO.- Son as **cores físicas**, as que usamos nós cando pintamos cun **rotulador**, un **lapis de cor**, unha **cera** ou un **bote de pintura**. Son cores obtidas a partir de **pigmentos** naturais ou artificiais. Funcionan polo que se coñece co nome de **síntese subtractiva** porque cando mesturamos cores pigmento obtemos outra cor máis escura, menos luminosa, con menos cor. Ao mesturar todas as cores pigmento obtemos a cor negra, que é a ausencia de cor.

$$\text{R} + \text{G} + \text{B} = \text{BLANCO}$$

$$\text{C} + \text{M} + \text{Y} = \text{K}$$

CORES LUZ (RGB)

As cores que saen dun foco de luz que, como xa dixemos, funcionan coa síntese ou **MESTURA ADITIVA** porque cantos máis focos de luz mesturemos teremos máis luz ou sexa máis cor.

Nos programas informáticos de tratamento de imaxes ou nos manuais técnicos ás cores luz as denominan coma **RGB** que corresponde ás iniciais en inglés de *Red* (vermello), *Green* (verde) e *Blue* (azul).

CORES PRIMARIAS

As **cores primarias**, como o seu nome indica, son aquelas que non podemos obter pola mestura de outras; **todas as demais cores as obtemos de mesturar, en diferentes porcentaxes, as cores primarias.**

As cores luz primarias son o **vermello** o **verde** e o **azul**.

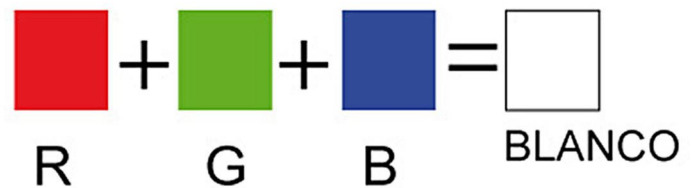
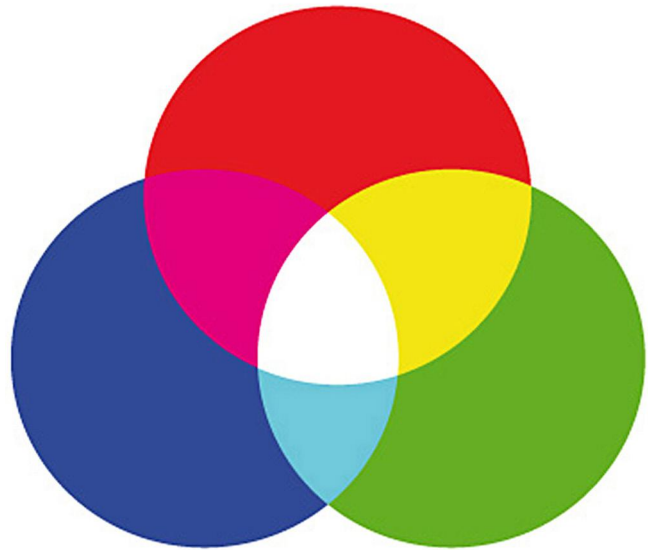
CORES SECUNDARIAS

As **cores secundarias** son as que obtemos ao **mesturar dúas primarias** na mesma porcentaxe de ambas as dúas:

Vermello + verde = amarelo

Vermello + azul = maxenta

Azul + verde = Cian

O **Azul** é máis ben o que poderíamos chamar **azul - violeta** ou **violeta** e o **cian** (ou ciano) é o que podemos chamar **azul ceo** ou **azul claro**. A cor **maxenta** é algo parecido á cor **rosa**.

Como podes comprobar na páxina seguinte, **as cores primarias pigmento (amarelo maxenta e cian) son as cores secundarias luz, e viceversa.**

CORES COMPLEMENTARIAS

Cada cor primaria (azul, verde e vermello) **ten unha cor complementaria** que é a cor que non ten nada da primaria pois é a cor secundaria formada da mestura das outras dúas cores primarias.

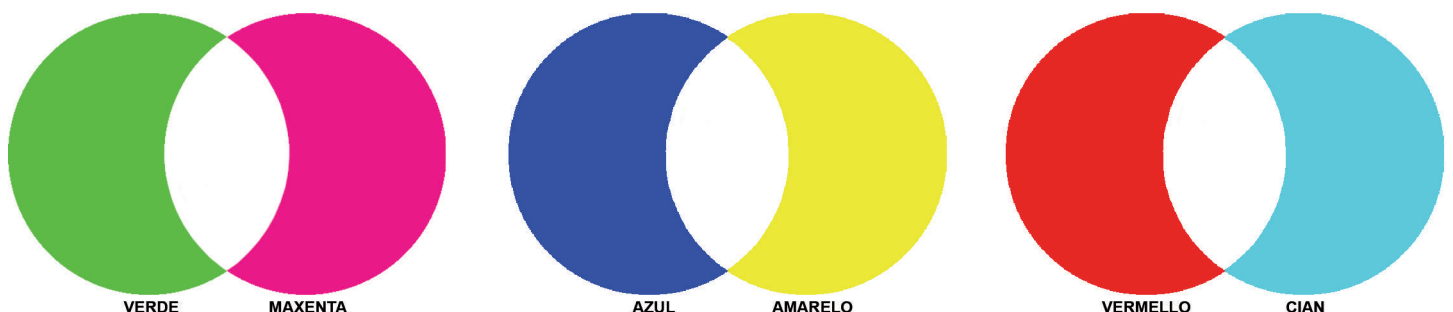
A **complementaria da verde** é a **maxenta**, que está formada pola mestura da **azul** e a **vermella**.

A **complementaria da azul** é a **amarela**, que está formada pola mestura da **verde** e a **vermella**.

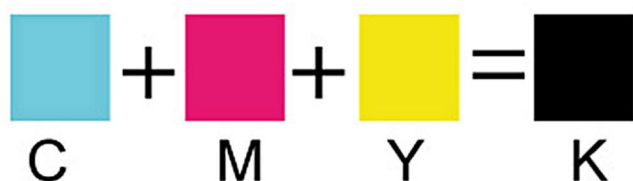
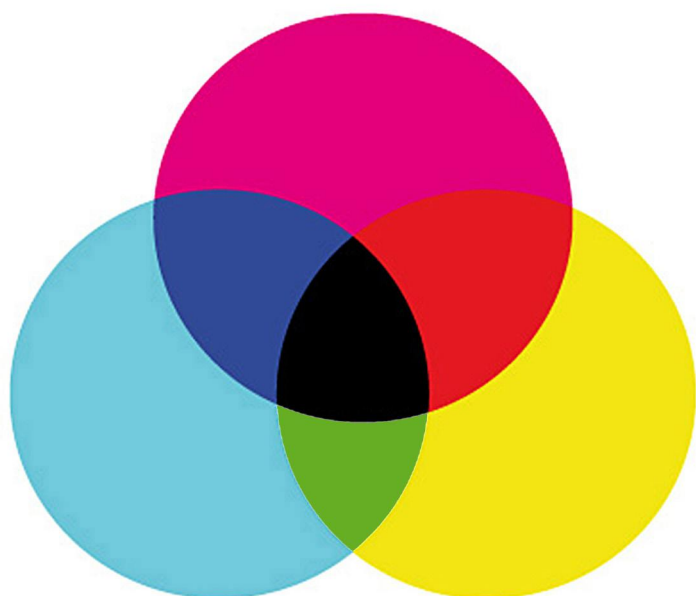
A **complementaria da vermella** é a **cian**, que está formada pola mestura da **azul** e a **verde**.

A **mestura das tres cores luz primarias da a luz branca** (que contén todas as cores); como consecuencia, **ao mesturar unha cor coa súa complementaria tamén obtemos a cor branca** pois estamos a mesturar as tres cores luz primarias.

CORES LUZ COMPLEMENTARIAS

CORES PIGMENTO (CMYK)

As cores que saen dun bote de pintura, dos rotuladores, dos lapis de cor ou das ceras (ou sexa, son cores físicas que podemos tocar) funcionan coa síntese ou **MESTURA SUBSTRACTIVA** porque cada vez que engadimos unha cor obtemos outra máis escura ou sexa menos cor. Nos programas informáticos de tratamento de imaxes ou nos manuais técnicos ás cores pigmento as denominan coma **CMYK** que corresponde ás iniciais en inglés de **Cyan** (cian), **Magenta** (maxenta), **Yellow** (amarelo) e **Key** (negro).

CORES PRIMARIAS

As **cores pigmento primarias** son as que non podemos obter pola mestura de outras; **todas as demais cores as obtemos de mesturar, en diferentes porcentaxes, as cores primarias.**

As cores pigmento primarias son o **maxenta** o **cian** e o **amarelo**.

CORES SECUNDARIAS

As **cores secundarias** son as que obtemos ao **mesturar dúas primarias** na mesma porcentaxe de ambas as dúas:

Maxenta + cian = azul

Maxenta + amarelo = vermello

Cian + amarelo = Verde

O **Azul** é máis ben o que poderíamos chamar **azul - violeta** ou **violeta** e o **cian** (ou ciano) é o que podemos chamar **azul ceo** ou **azul claro**. A cor **maxenta** é algo parecido á cor **rosa**.

Como podes comprobar na páxina anterior, **as cores primarias pigmento (amarelo maxenta e cian) son as cores secundarias luz, e viceversa.**

CORES COMPLEMENTARIAS

Cada cor primaria (cian, maxenta e amarelo) **ten unha cor complementaria** que é a cor que non ten nada da primaria pois é a cor secundaria formada da mestura das outras dúas cores primarias.

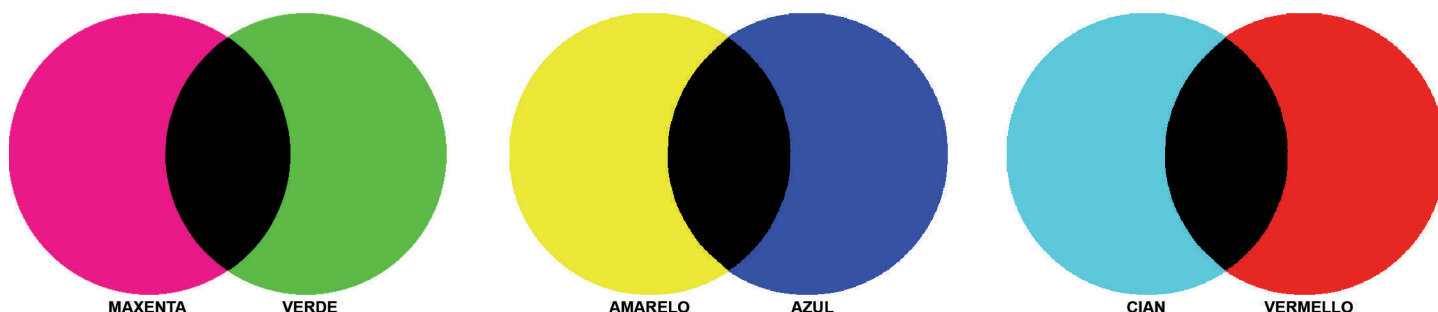
A complementaria da maxenta é a verde, que está formada pola mestura da **cian** e a **amarela**.

A complementaria da amarela é a azul, que está formada pola mestura da **maxenta** e a **cian**.

A complementaria da cian é a vermella, que está formada pola mestura da **maxenta** e a **amarela**.

A mestura das tres cores pigmento primarias da a cor negra (que contén todas as cores); como consecuencia, **ao mesturar unha cor pigmento coa súa complementaria tamén obtemos a cor negra** pois estamos a mesturar as tres cores pigmento primarias.

CORES PIGMENTO COMPLEMENTARIAS

4 CONTIDOS

4.- O USO SALVAXE DA COR

Houbo na historia da arte un movemento artístico que levou o uso da cor á súa máis outa expresividade e intensidade; ese movemento foi o **FAUVISMO** (do francés *fauve*, *fera* ou *animal salvaxe*) que evolucionou a partires do **impresionismo**, que xa tiña unha grande interese pola luz e polas cores.

Os **fauvistas**, empezando por **Matisse**, empezaron a usar as cores como elemento de interese principal nas súas pinturas, mesmo chegando a pintar con cores irreais os obxectos, que non tiñan esa cor na realidade. Un bo exemplo son as vacas amarelas ou azúis de **Franz Marc** ou as paisaxes cheas de cor de **Matisse**.

Os **fauvistas** gustaban da **cor pola cor** e, en consecuencia, dos **contrastos extremos**, do uso de **cores complementarias** e, en xeral, da **intensidade cromática** nas súas pinturas.

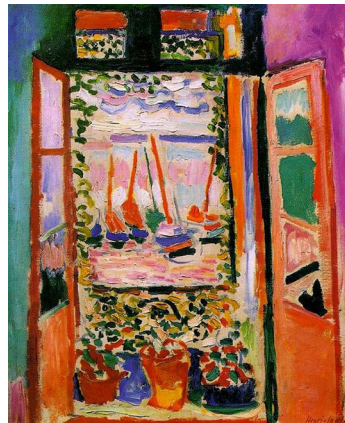
HENRI MATISSE

Henri Matisse (Francia 1869 – 1954) é un dos mestres indiscutibles das vangardas da primeira metade do século XX. **Impresionista** destacado evolucionou cara ao **fauvismo** cun **uso libre e salvaxe da cor**. Máis tarde seguiu evolucionando cara a **abstracción** e foi, de feito, **precursor do cubismo e da arte abstracta**. Como dixo del **Picasso**: “*Matisse é o pai de todos nós*”.

En todas as obras que vemos aquí destaca o **uso libre da cor** (tanto ten as cores que teñen os obxectos ou as paisaxes reais) con **fortes contrastes**, en particular **contrastos entre cores complementarias** para resaltar a intensidade final das composicións.

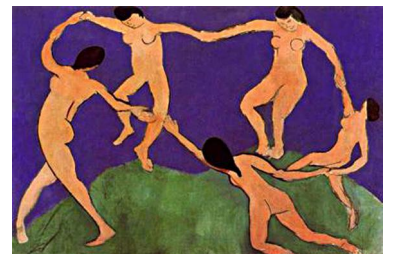
Dúas mulleres nun interior amarelo e vermello H. M. 1947

Ventá aberta H. Matisse. 1905

Vista de Collioure H. Matisse. 1906

A danza H. Matisse. 1910

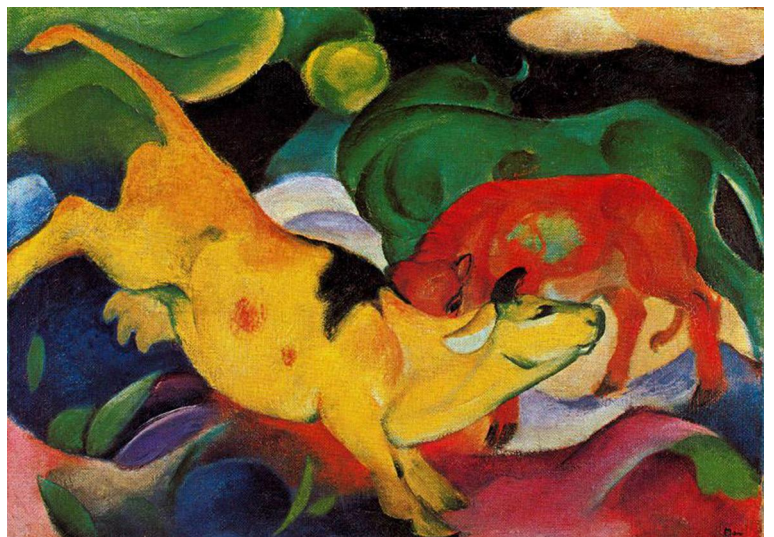
FRANZ MARC

Franz Marc (Alemania 1880 – Francia 1916) gustaba moito da **natureza** e dos **animais** aos que plasmou en moitas das súas obras. O seu **uso “salvaxe” da cor** o vemos nestes exemplos.

En **vaca amarela, vermella e verde** vemos, outra vez, unhas vacas de cores irreais e unha composición baseada en contraste de cores.

En **cabalo azul I** vemos, ademais dun irreal cabalo de cor azul, un uso moi intenso da cor por contraste de complementarios: O vermello e o verde, o amarelo e o violeta e o azul e o laranxa ou maxenta da parte inferior do cadro.

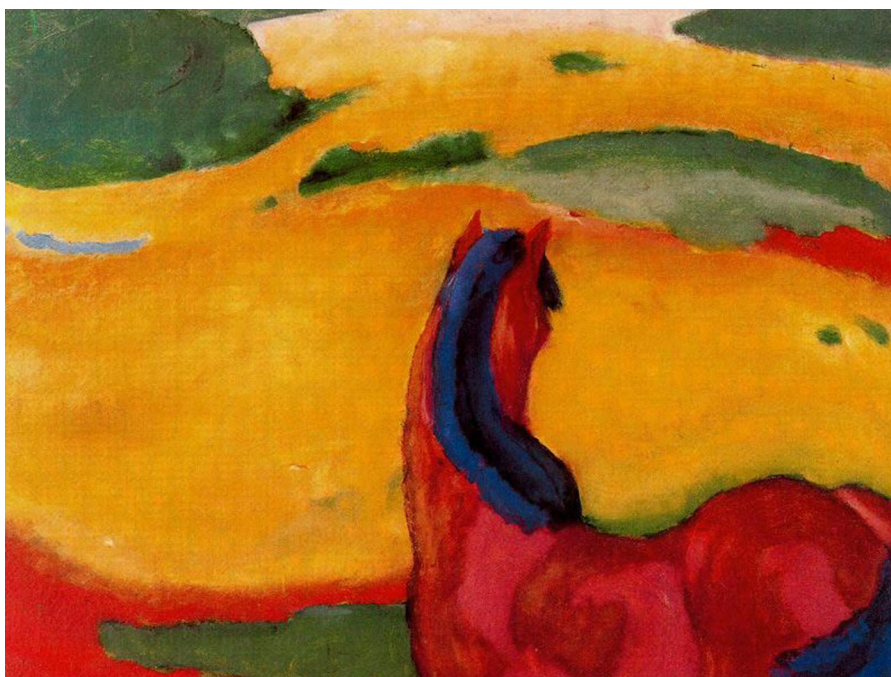
En **Cabalo na paisaxe** vemos, de novo, un irreal cabalo vermello e unha paisaxe con contraste dos complementarios verde – vermello sobre un campo amarelo que contrasta co verde, o azul e o vermello.

Vaca amarela, vermella e verde Franz Marc. 1912

Cabalo azul / Franz Marc. 1911

Cabalo na paisaxe Franz Marc. 1910

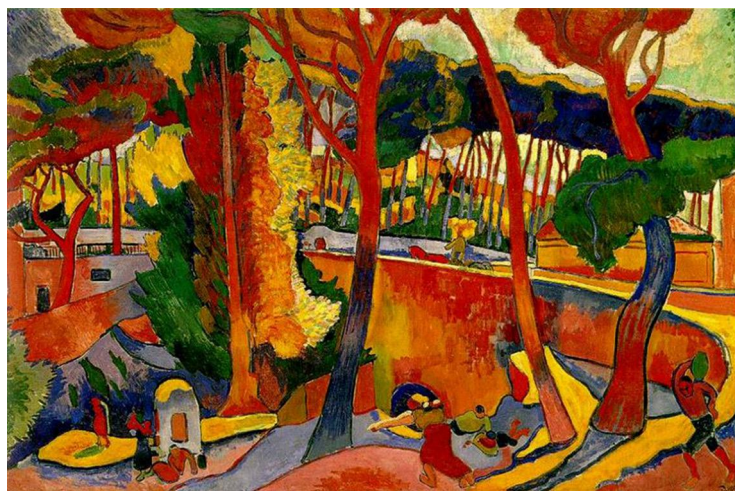
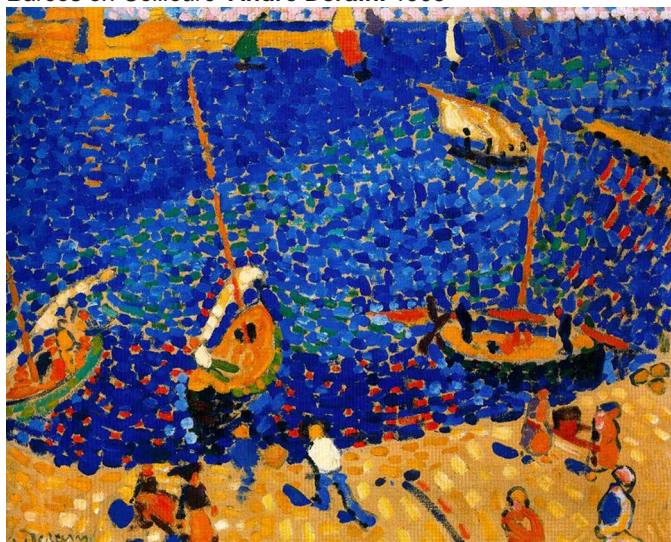
ANDRÉ DERAIN

André Derain (Francia 1880 – 1954) foi, xunto con **Matisse** o creador do estilo e do **movemento fauvista**; o mesmo que **Matisse**, os seus cadros están cheos de contrastes (e **contrastos de cores complementarias**), **cores primarias e secundarias** (a súa paleta non usa outras cores para manter a intensidade e a luminosidade) cheas de forza.

Ponte de Londres André Derain. 1906

Barcos en Collioure André Derain. 1905

A curva da carreiteira André Derain. 1906

O río André Derain. 1905

